13/01/2021

Цр-ква“ – Ка-лен-дар Срп-ске Па-три-јар-ши-је за про-сту 2021. годину

ЦРКВА 2021; Календар Српске Православне Патријаршије за просту 2021. годину, издавач Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве, главни и одговорни уредник протојереј-ставрофор др Саво Б. Јовић, Београд 2021.

Ево, већ је осма година како Календар „Црква“ Српске Православне Патријаршије, публикацију коју издаје Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве, уређује протојереј-ставрофор др Саво Б. Јовић, његов главни секретар, који је у овом чињеницом најпостојанији уредник поменуте престижне публикације у новијој историји српског црквеног издаваштва. Календар је приручник сваког православног дома, парохије и монашке обитељи. Он даје основне смернице богослужењима, указује на библијска читања и помаже читаоцу да сагледа „црквено време“ којим се узноси до непролазности. Обично мерљиво време је ковитлац огрехованости, лишено пуноће, а „црквено време“ је освештани простор космичких координата, где је релативитет оплемењен котвом златног тежишта преко Оваплоћења Божанског Логоса.

Коледарске песме, свакако познате у српском фолклору, записиване код проучавалаца усменог налеђа, асоцирају на староримске календе (calendae), а то су били дани на почетку месеца, тј. сваки је месец имао своје календе. Тако су постојале јануарске, фебруарске и сваке друге календе у свих дванаест месеци током године. Да је име знамен (nomen est omen) и некакво назначење налази се, свуда око нас, посејано на много места, попут оних

„семених логоса“ о којима је писао Св. Јустин Философ. Гледано кроз ту призму и начин: једна од парохија у којој је на почецима своје свештеничке службе, прота Саво Б. Јовић био народни пастир и учитељ, носи чудесно име – Календеровци, а то је главног секретара Светог Архијерејског Синода, на неки начин, предодредило да буде сочинитељ црквених календара свих ових година.

У библиографији српских народних и црквених календара 19. века почетна места заузимају стари коледари, публикације различитих крајева и аутора где су бележени црквени празници, сајмови и сабори, поучни текстови и цртице од користи за земљораднички и тежачки живот наших предака. Такви коледари, првобитни календари имали су дидактички значај јер су са мало речи просвећивали народ везујући га додатно за Цркву и њен канонски, богослужбени, морални и општи духовни поредак. Српске коледарске песме кореспондирају са правим штампаним календарима који се штампају и пуштају у свет око Божића – Рождества Христовог. Наши далеки преци су певали, прослављајући Оваплоћеног Спаситеља и библијску слику његовог Рођења кроз топле месијанске наде старе вере:

„Бог се роди, Коледо,
у вечери, Коледо.
Људи му се, Коледо,
Радујеју, Коледо,
Понајвише, Коледо,
Божја мајка, Коледо,
Божић поје, Коледо,
На сва врата, Коледо,
Нека поје, Коледо,
Слава му је, Коледо“.

Коледарење се преко првих штампаних календара, на многим местима и крајевима нашег народа, преобразило средином 19. века у једну јасну црквену и националну свест. Значај таквих календара који су претече и даљи рођаци овоме „Црква 2021.“ је велики и управо је мерљив њиховом еклисијалном одговорношћу. Српски годишњак, црквени календар већег штампарског формата, има своје паралеле у сличним календарим помесних православних цркава. Међутим, од многих се он разликује наглашавањем, разумевањем и тумачењем јубилеја преко пропратних наративних, популарно-историјских текстова.

Овогодишњи календар „Црква 2021. године“ започиње успоменом на

блаженоупокојеног поглавара наше Свете Цркве, Његову Светост Патријарха Српског Иринеја који се преселио у вечност 20. новембра 2020. године и подсећањем на, такође, преминуле архијереје Високопреосвећеног митрополита црногорско-приморског Амфилохија и Преосвећеног епископа ваљевског Милутина.

Такође, ово издање обележава 350 година од упокојења Св. Василија Острошког (епископ Јован Пурић), 700 година од упокојења Св. краља Милутина (проф. др Драгољуб Марјановић), 800 година од Жичке беседе Св. Саве (архимандрит др Тихон Ракићевић), 80 година од мученичке кончине епископа Саве Трлајића и митрополита Петра Зимоњића (протојерej-ставрофор проф. др Предраг Пузовић), као и 80 година од мученичког страдања епископа Платона Јовановића (проф. др Владислав Пузовић). Такође, у овогодишњем црквеном календару се налазе текстови о 30-годишњици преноса моштију Св. Николаја Жичког (јерej др Сава Милин), 170 година од смрти Петра II Петровића Његоша (др Немања Девић), 30 година од упокојења патријарха Германа Ђорића (протојерej-ставрофор проф. др Предраг Пузовић), 200 година од рођења и 140 година од упокојења Фјодора Михаиловича Достојевског (проф. др Богдан Лубардић), 650 година од Маричке битке (др Радован Пилиповић), 150 година од оснивања Призренске богословије (ђакон Будимир Кокотовић). „О чудотворству као појави Божанског човекољубља“ пише протојерej проф. др Љубивоје Стојановић, а око централног календарског дела ове лепо илустроване публикације свијају се познате рубрике као што су „Архијереји Српске Православне Цркве“, „Црквена тела“ и „Црквено-просветне установе Српске Православне Цркве“, „Нови посленици на њиви Господњој“.

Календар „Црква 2021“ остаје сведочанство и водич једног времена кога је и овога пута зналачки уредио протојерej-ставрофор др Саво Б. Јовић, главни секретар Светог Архијерejског Синода Српске Православне Цркве.

др Радован Пилиповић

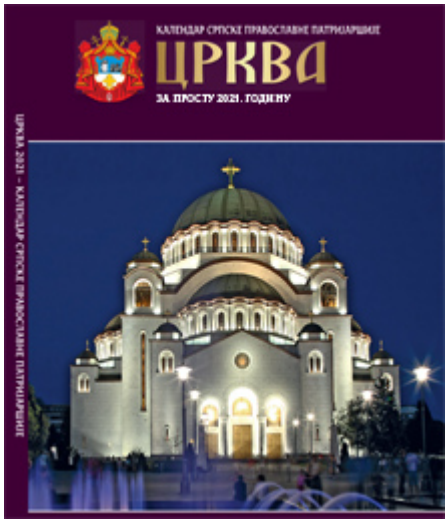
КАЛЕНДАР СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ
ЦРКВА
ЗА ПРОСТУ 2021. ГОДИНУ
ЦРКВА 2021 – КАЛЕНДАР СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

spc.rs